

ТРИЗЕНЬВИК - REVUE HEBDOMADAIRE
UKRAÏNIENNE **TRIDENT**

Число 10 (560) Рік вид. XIII. 14 березня 1937 р. Ціна 1 фр. 50. Prix 1 fr. 50.

Париж, неділя, 14 березня 1937 року.

Шевченкові роковини — найдавніше наше свято національне. Колись за найтемніших московських часів того дня все, що було живого на Україні, прилюдно виявляло свою пошану до пророка національного визволення.

Багато чого змінилося з того часу. Пережили ми часи героїчної боротьби за визволення, світлу епоху оновлення власної державности, нове поневолення рідної землі ворогим тяжким:

Та всюду, де можна, по старому, святкує в той день український народ пам'ять найбільшого свого поета. Але разом з тим зайшли й певні зміни в самому змісті свята. Одійшов од нього політичний момент, — маємо ми тепер свята політичні загальнонаціонального характеру, як день проголошення незалежності України, день об'єднання українських земель, день смерті святої пам'яті Симона Петлюри. Шевченкове свято зосталося святом чисто культурним, але разом з тим придбало і нову вагу. Новий бо поділ України по-між чотирьма державами, що зайшов по великій війні, робить особливо важним для кожного українця, до якої б держави він не належав, усе те, що зміцняє його зв'язки з іншими земляками, що говорить йому про те, що він є сином єдиної Нації Української. І ці моменти з особливою силою проступають саме тепер в Шевченкові дні.

З огляду на такий характер цього свята здавалося б цілком природнім, щоб того дня в пошані перед пам'яттю генія України зійшлися до купи всі сини її, підкреслюючи свою єдність націо-

нальну. Та, на жаль, не так у дійсності. Дуже рідко трапляється, що у якомусь місці, особливо на чужині, серед еміграції, земляки наші спільно влаштовують разом одне свято. Звичайно, ж трапляється бачити інше явище.

Коли українці, різних світоглядів, різних груп, не можуть зійтися п о л і т и ч н о , то що ж стоїть на перешкоді їм сутнього, щоб через усі різниці тимчасові, які їх ділять, почувати себе єдиними н а ц і о н а л ь н о ?

Нема чого й говорити, як маніфестація такої єдності національної, для якої найліпша нагоди є Шевченкові роковини, була б потрібною й корисною взагалі для української справи.

В 20-ТУ РІЧНИЦЮ БЕРЕЗНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

П р и ч и н и р о з в а л у Р о с і ї .

День 12 березня 1917 року був днем першого розпаду великої Російської імперії. Підвалини російського царського імперіалізму, який створив державну в'язницю для народів однієї шостої частини світу, згнили і розвалилися самі собою. Стусан, що Росія дістала в час світової війни, був для неї за сильний. Цей страшний по зовнішньому вигляду велетень упав. Мусів упасти, бо вся його будова була поставлена не на міцному національному моноліті, але на тілах поневолених народів. Так на тілах борців за свободу України-Руси справляли в XIII і XIV століттях свою перемогу татари, але від євразійської імперії Батия не залишилося ні сліду.

Як жорстокі азійські володарі хотіли втілити до своїх осіб державний ідеал своїх імперій, так за їх прикладом і московські царі жорстокою тиранією, що найбільше виявилася в часи царів Івана Грозного та Петра I, хотіли зосередити за допомогою російського православ'я біля своїх тронів ідею «зібрання земель». Лютували царі і збирали землі, наполовину винищуючи їхнє населення. Тогочасне чека чи ГПУ безупинно працювало спочатку в підземних московських, пізніше в петербургських «за-стенках».

Та проте в тому самому Петербурзі, велич якого була збудована на костях українських козаків, прийшло до раптового упадку московської могутності. «Благочестивіший, самодержавніший і обожаємий монарх» був самими москалями у варварський спосіб замордований разом з його родиною. Вже в одному цьому факті виявляються духово-психологічні прикмети москалів, що хочуть бути володарями над сотнею націй та носіями «слов'янської ідеї».

Російське виховання

Сопух моральної гнилі з зовнішніми виявами побожності від царського трону з ченцем Распутіним до останнього поліційного сатрапа в далеких закутках великої імперії сприяв витворенню іншої крайности інтелігентських богошукань.

В стремлінню до вищих цілей російська інтелігентська молодь, переважно з рядів поневолених народів, натрапила на імпортований з Європи соціалізм, що в російському підпіллі, пройшовши через призму московського психологічного світогляду, набрав покалічених форм, виявившись пізніше на зовні як звироднілий большевизм. По-за цим в російській літературі офіційно птекалися нереальні, мрійливо-ідеалістичні погляди, що найбільше виявилися в філософії Льва Толстого. Під впливом цього пасивного мрійливого ідеалізму виховувалися переважаюча більшість інтелігенції українського походження. Більш активні елементи, не погоджуючися з пасивністю офіційного ідеалізму, йшли до підпольних соціалістичних організацій і там працювали з властивою українцям упертістю.

Національний утиск.

Безнастанний національний гніт унеможлював створення на Великій Україні властивих духу української нації, як політичних, так і культурних організацій. Лише час від часу доносився на Велику Україну відгомін національно-культурних і політичних проявів українського життя з західніх земель — Галичини та Буковини, але вони зразу ж душилися російською жан-дармерією. Повстала в 1900 р. Революційна Українська Партія (РУП), що перша піднесла гасло самостійної України, але в 1903 році вона ніби налякала такої сміливости і сама задовольнилася гаслом автономії в межах Росії.

Утворені в час російсько-японської війни в 1905-1906 р. р., коли вперше захиталися підвалини імперії, інші українські політичні групи зазнали в 1907 р. повного розгрому. Ще більше переслідувалося українство в час світової війни.

Перед 1917 р. існувало лише відоме Товариство Українських Поступовців (ТУП) та перебували в розсіяні українські соціал-демократи, що вийшли з рядів РУП.

ТУП одмежувався від чинности Союзу Визволення України, який повстав за кордоном. Та проте максимальним гаслом наших соціалістів було — автономія України, хоч вони й одобрили політичну позицію Союзу Визволення України.

Непідготовленність до свободи.

Гот в цей час майже цілковитої відсутности української політичної чинности та розпорошенности небагатьох активних

національних працівників, при цілковитій відсутності української преси і національно-культурної праці, несподівано для українців прийшла березнева революція, яку фактично зробили в Петербурзі вояки переважно українського походження. Революція пройшла під гаслом демократизації Росії та збереження всіма її народами єдиного революційного фронту.

Не лише українська, але й російська інтелігенція не була підготована до цієї революції й спочатку не знала, що робити. Виплекана в підпольних політичних організаціях ненависть проти поліцейного режиму звернулася в першу чергу в бік нищення поліційно-адміністративного апарату, на місце якого нічого не було дано, що привело до анархії. Скрізь було запроваджено виборчу систему та проголошено необмежену свободу. Народні маси, що не було призвичаєні ані до виборів, ані до громадянських свобод, не знали, що з ними робити. Ліпший елемент з переважаючою більшістю аполітичної інтелігенції залишився пасивним, а тогочасні політики в безконечних балачках намагалися примінити теорію соціалізму до реального життя при обмеженій свободі. Політична балаканина перетворилася в демагогію найгіршого ґатунку, при допомозі якої виліз на верх найгірший елемент та злодії, що гасла свободи перетворили в засіб до анархії й руїни. В цьому відношенню скрізь перед вели москалі, тоді як на Україні був відносний спокій. Анархія тут мала досить досить лагідні форми, а тому українці, як діти тішилися, що не бачуть зненавиджених російських поліціантів та жандармів і можуть одверто про все говорити, писати й маніфестувати. Перші місяці революції дійсно пройшли в бурхливих радісних маніфестаціях народу, з якого спали кайдани фізичного утиску.

Безкровність революції, відсутність якого будь примусу, привабивість мирних маніфестацій, урочистість численних з'їздів з одвертим виявленням своїх бажань витворили, так мовити, стихійну віру в перемогу добра над злом без збройної боротьби. Під впливом цієї стихії опинялися і ті, кому доля судила бути провідниками й творцями українського національно-державного життя.

Н а с л і д о к д у х о в о г о п о н е в о л е н н я .

Лише де-не-де й час від часу роздавалися голоси остороги та не довір'я до єдності революційного фронту, але ті голоси приглушувалися в оптимістичному гаморі маніфестацій та з'їздів. Найбільше таких скептиків було серед військових, які найліпше знали вовчу вдачу людини та пізнали москалів не по їхніх інтелігентських мрійливо-ідеалістичних балачках, але як вояків з їх неприхованою грубістю й жорстокістю над слабшими. Та проте набута в російському політичному підпіллі ненависть не лише до поліції й жандармерії, але й до війська, як носія насильства та братовбийчої війни, залишалася у наших соціалістичних дія-

чів і вони з упертою послідовністю стреміли не до творення власної національної збройної сили, але до демобілізації сомоchinно повсталих українських частин, хоч війна ще не була скінченою. Тому й погляди де-яких військових про негайне відсепарування від російського революційного фронту проголошенням самостійності України та організацію власної національної армії для забезпечення цієї незалежності та поборення внутрішньої анархії вважалися шкідливими і небезпечними для мирного співжиття народів нової демократичної Росії.

В цій фатальній стихії необмеженого довір'я московській демократії почали українці творити своє життя. Перед українськими провідниками виникли відразу колосальні завдання. Треба було віками фізично і духово поневолений нарід піднести на рівень нації, треба було національну підсвідомість перетворити в свідому волю належати до нації та хотіння творити її власне незалежне життя. Тому то ми бачимо, як в перших місяцях революції всі ухвали численних українських з'їздів були сковано в бік національно-культурної освідомлюючої чинності.

Початки української активності.

Українська Центральна Рада, що повстала 17 березня 1917 року з Товариства Українських Поступовців та представників соціалістичних організацій, вислала привіт Російському Тимчасовому Правительству, в якому висловлювала переконання, що «у вільній Росії задоволено буде всі законні права Українського Народу» (*).

22 березня Центральна Рада видала відозву до Українського Народу, в якій закликала всіх додержувати спокій, домагатися заведення рідної мови по всіх школах, по судах і по урядових інституціях, як рівно-ж в церквах, земствах і неурядових установах, гуртуватися в культурні й економічні спілки, політичні товариства, складати гроші на український національний фонд та вибирати своїх українських людей на всі місця.

Отже все треба було починати з самого початку від рідної мови, засновання «Просвіт», заложення українських шкіл, творення національної преси, словом з букваря національного освідомлення. А працівників було для цього дуже мало. Переважну більшість української інтелігенції творили народні учителі, а вони майже всі були покликані до війська й находилися на фронті. В значній мірі завдяки їхній праці дуже швидким темпом відбулася українізація частин в бувшій російській армії, а коли вони повернулися до своєї культурної праці в школах, був ослаблений свідомий і порядний національний елемент у війську й там під впливом агітації політичних пройдисвітів прийшло до анархії.

*) Д. Дорошенко. «Історія України 1917-1923 р. р. 1 том, ст. 42.

Національним працівникам доводилося кидатися на всі сторони. Вони з головою пірнули до буденної національно-освідомлюючої праці, що вимагала років, і їм не було часу зупинитися та проаналізувати політичне становище України. Всі вони вірили, що у вільній Росії Український Народ здобуде свої права, а тепер треба його підготувати, щоб він тих прав хотів. Тому вони не помічали того, що політичний провід на провінції майже в усіх більших містах захопили в свої руки російські соціалістичні партії, маючи перевагу при виборах до різних місцевих комітетів.

Український політичний ідеалізм.

Тогочасні українські політичні діячі були ще молодими й недосвідченими в державно-політичній праці. У де-кого з тодішніх старих політиків українського походження вже встигли московським м'ясом кості обрости. Вони пасивно придивлялися до праці молодших, а коли виявили себе пізніше в часи гетьманщини, то не на добро української державної незалежності. Тоді найбільшим авторитетом серед тогочасних політичних діячів був професор М. Грушевський, що 27 березня повернувся до Києва з заслання, будучи ще раніше обраний на Голову Центральної Ради. Грушевський відразу зробив належну оцінку потреб і домагань України, але на початок при тій ситуації оформив їх у формі автономії України.

Стремління витворити власне національне життя без примусу, бажання відразу піднести свій народ на вищий щабель демократичного будівництва, ентузіастичне захоплення зробленою у вільній Росії зміною сприяло тому, що тогочасний вождь нації писав «Ми мусимо тримати руку на пульсі народнього життя і йти в ритм його биття. Воно тільки нам закон, йому ми мусимо коритися, його голосити, без огляду, чи воно буде їм приємно, чи ні... » (*)

Ідеалізування власного народу, що у віковому поневоленню стратив здібність в демократичний спосіб виявляти свою волю, коли його речниками могли бути не лише підозрілі українські демагоги, але й вороги України з однієї сторони, а з другої-ігно-рування здорових національних проявів до необхідности національного примусу в середині і підготовки до збройної боротьби на зовні, що інтуїтивно виявлялися в самочинному творенню українських військових частин та організацій Вільного Козацтва, як рівно-ж і довір'я московській демократії, що вона добровільно відмовиться від свого панування на Україні, були фатальними й для першого періоду нашої визвольної боротьби. Віра в російську демократію була так велика, що її не могли ослабити одверті заяви москалів, що вони силою примусять українців відмовитися

*) Д. Дорощенко. Там же, ст. 45.

від своїх бажань. Так, наприклад, перед Українським Національним Конгресом, що відбувся 19 квітня і формально уконстатував склад Української Центральної Ради, росіяни занепокоєні поголосками про проголошення на цьому Конгресі автономії України, на засіданню президії російських організацій в Києві, в промові голови Ради робітничих депутатів Незлобіна, заявили, що на всякі спроби переведення в життя автономії України революційна демократія відповість багнетами. Так тримала себе російська демократія в столиці України, а в таких провінціальних містах, як Харків, Катеринослав, Одеса вона почувала себе паном становища в своїй безкарній нахабності.

Російська політична ініціатива.

Заява приборкання бажань українців силою багнетів не була лише революційно-товариською чи братньою погрозою. В ній виявився правдивий змісл прямувань російської демократії, що належно сформили большевики. Большевики зрозуміли тогочасну політичну ситуацію, що вела до остаточного розвалу російської великодержавности, а тому, розігнавши нечисленних російських балакучих інтелігентів, почали творити нову силу з демагогічним підступством для нового поневолення народів старої імперії. Поглиблюючи проповіді своїх соціалістичних попередників і розкладаючи все, що лише можна було розложити, вони негайно швидким темпом почали творити червоні гвардії та захоплювати в свої руки запаси зброї і амуніції.

Інерція звички співжиття, хоч і в поневоленні, з росіянами була надто великою. До того наявність на нашій землі фронту, бо-ж війна не була закінчена, моральний обов'язок збереження солідарности в час війни, змушували українців не вступати в одверту боротьбу з москалями. Вони сподівалися без ужиття фізичної сили осягти своїх скромних національних вимог.

Так були прогаяні дуже важливі в підготовці до збройної боротьбі місяці. Переобтяжені національно-культурною працею, українські працівники не помічали грізних симптомів комуністичної політичної активности і не проаналізували її дальнішого напрямку та наслідків. Весна революційних ентузіастичних захоплень минала, надходила осінь, що несла з собою розклад, руїну і загальну анархію. Заговорила стихія низьких пристрастей, що чим далі, тим більше поглиблювалися. Національно-культурна праця була унеможливлена. Замість освідомлення, настало запоморочення. Центральна Рада не могла вже «тримати руку на пульсі народнього життя й йти в ритмі його биття», як хотів цього на початку Грушевський.

Україна була разом з Росією ще в стані війни з осередніми державами, перебуваючи таким чином в орбіті інтересів російської державности. Світова політична ситуація була надто комплікована. Необхідно було з честю витримати до закінчення сві-

тової війни. Гасла про самоозначення народів, про знесення примусового поневолення стали світовими. Голосили їх ті, що мали стати переможцями у світовій війні. Все це змушувало багатьох самостійників, переважно військових, бути лояльними до російської демократії. Тому і після жовтневої революції, з приходом до влади в Московщині большевиків, українці, замість негайного проголошення незалежності України, намагалися боротися за перемогу російського демократизму.

Боротьба за українську державність

Все має своє логичне закінчення. До цього історично-логічного висновку цілком свідомо прийшла Українська Центральна Рада проголошенням в IV Універсалі 22 січня 1918 року державної незалежності України. Україна стала на шлях національної революції, але трагедією її було, що до боротьби за українську державність проти московської збройної навали стали, крім невеликого кошу гайдамаків Симона Петлюри, недосвідчені у воєнному ділі діти — юнаки Українського Студентського Січового Куреня, що полягли 29 січня в Крутах. Після підписання 9 лютого мирового договору з осередніми державами німців було покликано до оборони України проти російських багнетів.

Прошло від початку березневої революції двадцять років. За цей час витворилися на території б. російської імперії дві сили. В своєму розвитку ці сили пішли давнім історичним шляхом. Перша з цих сил бездушна, жорстока і грізна своєю кровожадністю пішла шляхом московських тиранів Івана Грозного та Петра I-го. Ті-ж самі підступні й криваві методи збирання земель з підбиттям та винищенням «іногородців». Лише де в чому змінилася тактика й стратегія. На місце московського православ'я прийшов московський безбожний комунізм, з безсоромним брехливим галасом про щастя, що він несе всім поневоленим робітникам та селянам.

Друга сила творилася у завязаному опорі дикому московському насильству серед поневолених народів, з яких перше місце належить українцям. Так, як і в добу козаччини, добровільно без жадного примусу з свідомістю спільної небезпеки перед звироднілими большевицькими ордами ставали до бою кращі сини нації. Першими стали до збройної боротьби незбаламучені привабливістю підступних комуністичних ідей діти. Їх чистий національний ідеалізм та самопосвята для добра нації пробудили до чину старих борців. Пришло до національного зриву в боротьбі за свободу власної батьківщини; на місце сотень, приходили тисячі, а коли й ці полягли, ставали десятки і сотні тисяч нових борців.

Коли скінчилася одверта збройна боротьба з її кінцем в Базарі, де старі досвідчені борці, падаючи під кулями московських кулеметів, залишилися своєю вірністю національному ідеалу непереможними, почався безупинний повстанчий збройний рух.

Національне освідомлення народніх мас, що, прокинувшись з вікового поневолення, були приспані привабливістю соціально-революційних гасел, тепер з надзвичайною швидкістю пішло вперед. Ворог, що вже був певний в духовому поневоленню підбитого фізичною силою українського народу на одно побачив внутрішнь-духову непереможну національну силу й зачав люту розправу з безборонним населенням загарбаної землі. Та не помогло їм і підступне убивство Вождя Нації Симона Петлюри. Кров борців за незалежність України в чолі з Симоном Петлюрою була, є й буде сильнішою за всі наймодерніші збройні досягнення червоної імперії.

На місце закатованих в московсько-большевицьких «застенках» та засланих на північ Московії сотень тисяч українських борців для розбудови на їх костях дикого краю, виявили опір чужому насильству мільйони, з коли й ці були заморені голодом на плодородних нивах України, глуха непримирима ненависть до всього, що має російські прикмети, охопила десятки мільйонів української нації, які чекають першого слушного моменту для розправи з лютим ворогом. ■

П е р е д у м о в и р о з в а л у ч е р в о н о ї і м п е р і ї

Лютують червоні сатрапи, але з кожним роком вони помічають, як вся винахідливість соціалістичної демагогії та комуністичного виховання дає цілком протилежні наслідки, як наближається грізний час розплати за всі їхні звірства і вони, як загнані до пастки звірі самі себе починають нищити. Каті забувають катів. Червона російська імперія на передодні другого розпаду. Даремні всі спроби червоного сатрапа Сталіна втілити в своїй особі «ідею» єдності комуністичної імперії. Ця «ідея» вже топиться в крові замордованих борців поневолених народів, щоб з московського «застенку» ніколи не появилися на світло денне.

Україна пережила й переживає ще жахливі часи. Але в цій жахливій атмосфері козацькі діти пізнавали себе. Національна свідомість викристалізувалася остаточно. Можна з певністю сказати, що на підсоветській Україні не знайдеться тепер, за виключенням небагатьох заляканих прихвостнів-рабів, жадного широкого прихильника російського єдинства. Всякі класові антогонізми між українцями зникли, бо всі соціально зрівняні, а теоретичне цькування пролетарів проти буржуїв (фактично свідомих борців за національну незалежність) має своїм наслідком ще тісніше об'єднання біля спільного національного ідеалу.

Модерні червоні збирачі земель російської імперії в своїй зажерливості зробили згубливу для самих себе помилку, за що на них дуже розгнівався цар Петро I, схопившись з свого смертного ложа, коли вони відкрили його домовину. Царі люто карлючи мазепинців, разом з тим творили та прив'язували до себе прихильну верству шляхти, обдаровуючи її українськими маєт-

ками та багатством. Пізніше так робили з інтелігенцією, витворюючи вірне собі «служилоє сословіє». Цим нація була поділена на ворожі одна одній групи, які легко було тримати в руках. А московські червоні володарі загарбали все лише собі, не лишаючи нічого своїм вірним малоросійським служакам, у яких вони по закінченню служби й життя відібрали.

Постільки жорстоких, але боягузливих москалів можна було залякати й тримати під терором, постільки криваве насильство над українцями витворювало відпорну силу, що з кожним роком зростала від пасивного опору до вибухів помсти. Тут з логічною історичною послідовністю, як йшли діди на муки, так ідуть і правнuki, зберігаючи незломність національної владчи.

Звільнення від духового поневолення.

Так в огні й крові боротьби за власну національну самобутність викристалізувався рішучий характер української нації. Вона позбавилася намулу старого російського духового поневолення, а сурова дійсність на кожному кроці виявляла облудливість модерної комуністичної брехні. Вся система большевицького панування сприяла тому, що український нарід перетворився в націю. Зникла мрійливість, довірчивість та добросердечність, завдяки яким находили легкий приступ до українського суспільства різні зайди, щоб з хитрою улесливістю влазити до української души, а з різними соціалістично-демагогічними засобами опановати розумом гостинного народу. Вони сіяли маразм, викликали духову руїну та вносили деморалізацію, підготовляючи шлях для орд наїздників, які довершували каїнову роботу так, як це було в 1917 році.

Пройшло з того часу лише два десятки років, але за цей час колесо української історії повернулося значно більше, ніж за попередні століття. І тут найбільшою рушійною силою був чин збройної визвольної боротьби. Огнем і залізом був зруйнований уклад старого невільничого життя. Кров'ю борців за свободу власної батьківщини була омиа від чужого намулу українська національна правда. Вона з непереможною силою покликала до чину всіх. І ми бачимо в усіх ділянках національного життя великий поступ. Нація вже має свої національно-культурні і наукові досягнення. Вона скріплює свій національно-політичний світогляд, світогляд вільних громадян, які з почуттям власної національної гідности мають здобути те, що належить їм по праву.

За ці двадцять років ми наблизилися до брами, за якою почне творитися могутня Українська Держава.

В. Проход:

СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДЦ

Як співробітник «Тризуба» щиро вітаю рішення Редакції дати молоді окреме місце на сторінках тижневика, без всяких обмежень і застережень.

Оскільки погляди й переконання висловлені представниками української молоді в перших статтях належать справді принаймні її більшій частині, майбутність української нації з цього боку можна уважати справді забезпеченою. Поріжнення між батьками та дітьми боятися, справді, не потребуємо. Недуга ця безумовно московського походження. Полягала вона перед усім в противенстві між західними поступовими і революційними ідеями та наскрізь реакційною національною московською дійсністю. Діти жили ідеями, а батьки дійсністю. Оскільки між старими та молодими у нас на еміграції подібне поріжнення в окремих випадках і трапляється, то треба признати, що справа мається тут властиво навідворот. Де-які батьки живуть ще справді старими ідеями привезеними на чужину з батьківщини, а діти живуть вже сучасною дійсністю.

Повстає справді питання, яким чином чужинецьке оточення може бути для нашої молоді дійсністю. Де-яку відповідь на це дає та обставина, що поважна, а властиво й переважна, частина Європи все виразнішше творить ворожий Московщині табор, який українській молоді чужим ніяким чином бути не може. Це усвідомила собі, очевидно, українська молодь, представник якої пише в «Тризубі»: «Вважаємо за свого союзника кожного ворога наших ворогів». «Соціальними реакціонерами» за це можуть уважати наших молодих хіба наші національні реакціонери, з винесеної на чужину і спорохнявілої «ідеології» яких вирости такі квітки, як закляки боротися на два фронти проти большевизму і проти «фашизму». Незвичайно характеристично, що з цього ж самого ґрунту вирости такі лихі прикмети частини нашої старої еміграції, як наскрізь неплодний академізм і інтелектуалізм, бюрократизм і так ин., від яких переважна частина нашої молоді очевидно урятувалася. Можна думати, що вона остаточно перемогла й впливи так званого галицького «націоналізму», недуги викликаної цілком спеціальними відємними умовами галицького життя.

Незвичайно вартісною прикметою ідеології нашої молоді є монізм світогляду, єдність «критерія всіх фактів, процесів і гасел», на яку вказує в своїй статті п. Б. Ольхівський. При допомозі цього критерія можна прийти до слушного висновку, що всі наші культурні, мистецькі, суспільні, господарські і т. ин. вартості не лише еміграційні, а в значній мірі й краєві, мають властиво дуже відносне, утилітарне значіння засобів в боротьбі за самостійність української нації і держави.

Не підлягає найменшому сумніву, що українська молодь

має ідеологічну основу для виконання національного завдання нашої доби, але варто звернути увагу й на тактичне гасло — бути готовими до вирішного моменту, яке, зле зрозуміле, може провадити до нечинності і квієтизму. Не можна готуватися до подій, не готуючи їх, вже з тої простої причини, що, навіть, розуміючи закони розвитку подій та напрямок його, не можна передбачати їх конкретно, особливо при сучасній складності політичного життя Європи, в якому ми є лише одним зі складових чинників. Розуміючи, наприклад, непомирність противенств між Європою та Московщиною, не можна з певністю сказати наперед, в який спосіб СРСР буде розкладено на його складові національні частини, наслідком воєнної поразки чи доцільними політичними та господарськими заходами коаліції європейських держав в порозумінні та в спільній акції з поневоленими націями. Ця спільність Європи з поневоленими націями лишається у всякім разі фактом непорушним, і вона є в кождім разі основою і співпраці української еміграції та її молодій частини з созвучними європейськими чинниками.

Передумовою цієї співпраці є розуміється те, щоб українська еміграція та її молодь були справжніми представниками своєї нації, її невіддільними частинами. Цей органічний зв'язок між нацією та її еміграцією де-хто ставив під знак запитання. І, на жаль, треба признати, що де-яка частина нашої еміграції органічний, духовий зв'язок з нацією справді втратила. І цим лише можна з'ясувати й зазначені вище від'ємні прикмети частини еміграції, а зокрема приклади «ганебної отаманщини». Не можна тако-ж забувати й того, що ціла наша еміграція пересічно перебуває в без порівнянні більш людських житєвих умовах ніж ціле українське населення під владою Москви, не знає тих страшних терпінь, під якими стогне Україна. Це відноситься особливо до української молоді, що виховалась на чужині. Такий стан творить безумовно де-яку межу між українською нацією та її еміграцією. З цього не випливає, розуміється, для української еміграційної молоді якийсь примус до штучного аскетизму, навідворот, шлях модерної молоді провадить «до сили через радість», але з становища нашої нації впливає для нашої молоді гасло твердої, систематичної і невпинної праці, примус до національної чинности. Лише праця з цього боку кордоу може бути в де-якій мірі рівнозначна з терпіннями України з того боку, що провадять до її самостійности.

Національну-політичну основу для чинности нашої молоді дає уряд УНР на чужині, законний своїм правним становищем, спадщиною національного героїства Симона Петлюри, своєю довголітньою працею на чужині і повагою, якою користується у держав ворожих до Москви. Але цілком природно, що перебуваючи на чужині наш уряд може надати чинність національним законам майже виключно своїм моральним впливом, необхідним і для кождої акції української молоді. З тої самої причи-

ни перебування на чужині не може український уряд поставити до розпорядимости українській молоді властиво майже ніяких матеріяльних засобів для її національної акції, як це роблять уряди незалежних держав. В цім відношенні завдання української молоді безмірно більші і тяжчі, ніж тіж самі завдання молоді інших національних держав. Те, що дістає українська молодь від батьків на науку чи на час пошукування праці і безробіття, що починається дуже часто негайно по скінченні науки, ледви вистачає звичайно на саме існування, не полишаючи якихсь засобів на національну акцію. Але існувати—значить для національної молоді працювати, і вона мусить знайти засоби в тій чи иншій мірі і для своєї інформаційної роботи серед чужинців, для початку хоч-би академічних колах, і для участі в спортових організаціях своїх і чужинецьких, і для культурно-організаційної роботи серед несвідомих верств національної молоді і мас взагалі, і для набуття військової вправи й знання в окремих випадках, бо спеціально військова сила буде завжди потрібна Україні незалежно від того, яким шляхом прийде вона до державної самостійности.

Говорити про можливості здобуття молоддю матеріяльних засобів на національну акцію тут невказано, бо по-перше умови, в яких перебуває українська молодь в різних країнах, надто різноманітні, а по-друге дуже можливо, що саме тут молодь поради з боку старих не потребує. Виїмок можливий, може, в справі співробітництва молоді в національній пресі, якою вона невдоволена. Поправа цієї преси залежить в такій-же мірі від поліпшення її змісту, як від її поширення. Перші дописи з табору нашої молоді доводять, що вона справді може причинитися до поліпшення, а в першій мірі до поживлення змісту преси. Лишається ще довести, чи наша молодь має й досить енергії та організаційного хисту, щоб спричинитися й до поважного зросту поширення нашої преси, без якого й поліпшення її змісту небагато вдіє.

Маємо у всякім разі повне довір'я до нашої молоді і вітаємо її активізацію.

М. Данько

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

(Лист із Америки)

Місяць січень зв'язаний у нас із славетними спогадами про акти 22 Січня 1918 і 1919 р. — проголошення самостійности і соборности українських земель. Ці дні 22 січня 1918 і 1919 р. р. найісторичніші і видатніші, м. г. наша еміграція в Америці в більшості неухважно ставиться до цих днів, і мало хто з наших громадян уряджують Свята Української Державности. А як-що і святкують де-які громади, то згадують тільки злуку українських земель; про день же 22 січня 1918 р., коли повсталала Україн-

ська самостійна Держава, нема на святі жадної згадки, навіть де-які наші часописи ніколи не згадують про цю важну подію (*), так ніби цього історичного дня й не було... Трентонська громада інакше задивляється на це, і день 1-го листопада завжди святкує, та ніколи не оминає відсвяткувати історичного найвизначнішого дня 22 січня 1918 і 1919 р. р.

До нашої громади на 31 січня ц. р. завітав Високопреосвящений Владика Архiepіскоп Іоанн Теодорович, який відправив службу Божу в сослуженні пароха о. П. Білона і о. А. Воронкевича. По євангелії о. Владика виголосив дуже красномовну та зворушуючу проповідь. По закінченні служби Божої відбулось посвячення Американського прапору, подарованого для церкви молоддю, що тут народилась. При посвяченні прапор тримали ветерани Американської армії Йосиф Сабат і Микола Масний.

Потім по короткій молитві о. настоятель згадав про всіх наших провідників які, живуть, як в краю, так і в інших країнах і побажав їм витревалости, то дочекались щасливого дня, коли рідний край буде вільним і побажав їм «Многая літа», а по панахиді, о. Владика в своїм слові згадав борців-героїв, що життя своє віддали за Україну і проголосив «Вічну пам'ять».

Ввечері зібралися всі на святочну академію-концерт в церковній галі. Людей було стільки, що саля була виповнена «по береги». Серед присутніх були тако-ж і Високопреосвященний Владика та п. генерал В. Сікевич, що спеціально прибув на це свято по запрошенню.

Свято открив настоятель о. П. Білон, вступним словом, привітавши зокрема високих гостей, що прибули на це свято. Особливо в своїому слові о. Білон підкреслив момент злуки земель в нашій боротьбі за державність, як відправний пункт для наших дальших змагань.

Потім слідували виступи хору під управою о. П. Білона. Після того генерал В. Сікевич виголосив реферат про значіння свята. Коли на сцену піднявся сивий, як голуб, генерал, який ще так бадьоро тримається, що, глядячи на цього нащадка колишніх степових орлів, що вміли в постраху тримати Крим і Стамбул, та й не давали тако-ж розпаношуватися Варшаві на наших землях, мимоволі думаєш «Ще не вмерла Україна!»... і жити буде зі славою і в пошані. Що думки були однодушні, свідчили й ті оплески, якими зустріли виступ п. генерала.

В своїому рефераті п. генерал дав огляд минулої боротьби за визволення, зупиняючись особливо на актах 22-го січня, і, зв'язуючи те минуле з сучасним політичним, заповідав новий зрив до боротьби в недалекому майбутньому за визволення батьківщини, боротьби, яка має всі вигляди на успішне закінчення.

Треба пригадати, що п. генерал в цьому році має святкувати 50-літній ювілей своєї військової діяльності, і, що, не зважаючи на свій вік, він ще повний такого запалу й віри в наше майбутнє, що дійсно можемо вірити, й ми, що з такими провідниками та могутнім запасом молодих сил наше майбутнє запевнене. Треба тільки витревалости, зав'язття та єдності в праці для тієї дорогої світлої мети.

Гучні й ясні оплески були нагородою старому козакові за його слово навчання й підбадьорення.

Потім п. генерал звернувся до Високопреосвященного о. Владика і поклав його до удекоровання хрестом ім. С. Петлюри за участь військово-визвольній боротьбі, як бувшого священика Сірої Дивізії. Удекоровання п. генерал переводив як член Капітули ордену. По удекорованню орденем С. Петлюри о. Владика, останній виголосив коротке слово, в якому просив п. генерала передати його подяку Капітулі ордену за нагороду. Одночасно він вказав, що орден для нього є дорогим і незвичайно символічним. Адже цей знак меча на хресті вказує і буде вказувати йому, що Україна в своїх змаганнях за державність була й є ніби розділеною на хресті,

*) В календарях, що видають деякі великі організації, в історичних згадках нема про день 22 січня 1918 р.

що вона все терпить страждання, які кличуть всіх нас до боротьби за скінчення тих страждань.

Бурею оплесків привітали присутні о. Владика, бачучи в ньому того провідника, що своїм минулим може підкріпити свій заклик до чину в сучасному. Далі покликав п. генерал о. П. Білона для удекоровання тим же орденом.

Схвильований незвичайно, честю, яка припала йому, о. П. Білок дякував за нагороду і зазначив, що він її приймає за ту свою працю, що повнив її в повітряній флоті української армії. Поділився він з присутніми тако-ж своїми переживаннями, як в з часів збройної боротьби, так і на еміграції і висловив своє побажання, щоб народ наш напружив всі свої сили для розпочаття нової боротьби. Зі свого боку прирікав працювати для добра нації до кінця свого життя.

Так само був удекорований тим орденом й о. А. Воронкевич, бувший старшина української Армії, що прийняв цей хрест, як він казав, як пам'ятку слави борців-героїв, що життя своє поклали за батьківщину, а тако-ж і як знаменну пригадку, що маємо готувитись до нової, остаточної й рішучої боротьби з ворогом.

Потім слідували дуже гарні декламації пані К. Білон — «Воскресення» С. Маковей і пані Ірини Савчак — «До українського емігранта». Що-до пані Білон, то її декламація була чудовою, але воно й зрозуміло, бо вона ж вся вповнена, так сказати б, українським змістом. Але от коли та молоденька панночка, роджена тут в Америці, зачала вимовляти свій вірш, то, правду сказати, аж дух захопило. Так чисто, з такою влучною експресією, мушу признатись, я ніде і нікого не чув. Передача цього вірша була проведена так досконало, що ті оплески, якими нагородили молоду декламаторшу, дали лише слабкий вислів тому захопленню, яке вона піднесла в присутніх.

На закінчення забрав слово голова п. Кушнір і дякував по звичаю високим гостям і всім присутнім.

Співом українського гімну була закінчена академія.-концерт.

Підчас свята була переведена і збірка на Музей Визвольної Боротьби України, яка принесла сім доларів.

Пройшло свято, але не забудеться воно. На цьому святі в чині удекоровання було піднесене знов ім'я нашого Вождя св. пам'яті С. Петлюри, одного із тих наших борців, що вміли устояти в боротьбі аж до загину й не дали заплямити своє ім'я нічим згіршуючим. Сьогодні, коли минула боротьба вже на сторінках історії, й коли заспокоїлись пристрасті й усунуено все особисто, образ незабутнього С. Петлюри повстав в цілій своїй зріст і меч на хресті своєї смерті, що він нам полишив, з обов'язком кожного з нас підняти й ужити проти ворога-гнобителя.

Най кожний з нас прямує до того, аби скорше прийшло те свято, на якому хрест його буде сіяти славою, звільнений мечем.

П. Дипровий

Trenton, N. Y.

ЛИСТ ІЗ ДАЛЕКОГО СХОДУ

XVI

В тому пошукуванні нової ідеології, створення якогось приціпового ґрунту для своєї щоденної політики московська еміграція, як уже згадував, стреміла знайти підпертя в ідеях паназіянізма. Не позбавлено інтересу тако-ж для нашого громадянства ті думки й обґрунтовання, якими москалі стараються привернути маси еміграції до нових для неї ідей. Це

Тим більше, що ще зовсім недавно вони (москалі) страшно нападали на українців, як раз за підкреслення приналежності до московського характеру та племенних рис тих особливостей, на які тепер вони самі найбільш напірають та якими спекулюють.

Українська наука все твердила, що москалі — нарід, в якому так багато чужого, не слов'янського, що лише з великими натяжками можна говорити про племенну спільність українців і москалів. Замість того повстала теорія про триєдиную Русь, чи подібні.

Та часи міняються, міняються й теорії. Послухаймо, що пише по тільки-що піднесеному нами питанні чистокровний москаль Н. Д. Глебов в статті «Азійські впливи на історію русского народу».

Говорючи про боротьбу з фінськими племенами та про значіння цієї боротьби на творення нового племені «великороссів» Глебов каже так: «Процес цей не пройшов безслідно і для самих москалів (русских) і в їх психиці він зробив цілий ряд глибоких змін, як духового, так і фізичного характеру. Тут якраз, як результат цього процесу (боротьби з фінськими племенами) й утворилася великорусская народність в властивим їй і до цього часу азійськими рисами... Дух Азії поступово проникає у всі щілини природи московського (русского) чоловіка, в глибокій степені заповнює його самосвідомість, відбивається на його ідеології та на його побуті. Історія Московщини, починаючи від завойовань Чингіз-хана, тому процесу відходу москалів від європейської культури та слов'янськості дуже допомогала й в даний час на думку цього автора, «давно пора, нам русским людям, відвернути своє національне обличчя від Європи... Пора нам всім остаточно повернутися до Сходу і тут шукати здійснення наших ідеалів. Що справді може дати нам Європа, що духово збанкрутувала. Світ зі Сходу, тільки тут можна знайти шляхи та засоби до відновлення світу, треба тільки підійти ближче до ідеології народів Сходу, пізнати їх внутрішній світогляд, просякнуті їх філософією. Задача ця значно полегчується тим, що історично і органічно ми (москалі) давно зв'язані з Азією і багато елементів азійської ідеології нам не є чужі».

Не маємо чого сперечатися проти таких думок. Може інтересувати нас, — для чого власне тут такого рода думки підносяться та підкреслюються. Автор самі з цим не криються. «Включення національної Росії — пише отаман Семенов — в орбіту пан-азійського руху є рівнозначне зі стремлінням російських патріотів-націоналістів знайти шляхи до повороту загубленої нами батьківщини».

Сторона, що правда не нова, й не дуже оригінальна. Цікавішою для нас проблемою являється оте пошукування «шляхів та засобів до відновлення світу», яке дає Схід та про яке в наших часописах пишуть всі щодня й при кожній нагоді. Маю на увазі так звані принципи «В а н г - Д а о», що покладені в основу управління молодого Маньчжурської Імперії й які, справді, заслуговують на знайомство з ними нашого громадянства, з ріжних поглядів.

Для передачі основ цих принципів скористаємося з статті нашого українського орієнталіста В. А. Одинця, надрукованої в «Католическом Вестнике» за січень-лютий 1937 р. в Харбіні. В перекладі з хинської мови слова Ванг-Дао означають «Путь Князя», яка визначається, як гуманне, мудре та справедливе управління краєм та народом.

Та шляхи до такого управління тяжкі й відповідальні. В першу чергу людина повинна бути досконалою й то це правило зобов'язує, як володаря держави, так і звичайного громадянина. Ванг-Дао як раз показує, якою повинна бути людина, щоб бути досконалою та **якими шляхами** ту досконалість можна в собі та в других виховати, **як тако-ж** в чому й де вона може проявлятися. Внутрішньої досконалости людина досягне, коли буде стремити до знання. Ціль же знання визначається та-ким чином: «після того, як людина визначить, чого вона не повинна робити, вона буде знати, що саме вона робити має». Другою ознакою внутрішньої досконалости людини є пошукування нею в усьому первопричини, а **треб-тю «щирість думки»**.

Під «ширістю думки» мається на увазі уникання людиною легковажності, гордості, фальші, обману, лести, хитрощів та недбайливості.

Уникати цього треба тому, що ті риси являються справжньою причиною недоброго відношення між людьми, бо «коли ви любите людину — каже стара філософія — а вона не зближується з вами — звертайтеся до самого себе та питайте про це ваш розум. Коли ви ввічливі з людиною, а вона вам не відповідає тим самим, звертайтеся до самого себе й аналізуйте властивості вашої пошани».

Досконала людина є завжди пряма, щира, працьовита, бережлива та скромна. Це є ті віхи, в напрямі яких має виховуватися людина й то однаково буде це володар могутчої держави, чи урядовець, чи звичайний селянин чи горожанин.

Прояви ж такої досконалості можуть найти примінення в родині, державі та цілому світі. Ми не будемо говорити про принципи, якими згідно «Ванг-Дао» повинна керуватися родина, ця основа держави, а вкажемо лише принципи, керуючись якими досягається «порядок в державі».

Ці принципи такі: гуманність, вірність та по-б-д-а-ж-л-и-в-і-с-т-ь і довір'я.

Основне завдання володаря (князя) держави дати народові спокій. Осягти цього можна й необхідно гуманністю, під якою розуміються почуття жалості, сорому, відразиди зло, самовідречення та уступливості, як тако-ж почуття похвали та гани.

Поруч з гуманністю в основу керування державою треба класти принципи взаємної любови між володарем (правителем) та його народом. Конфуцій каже: «осною управління є взаємна любов та взаємна повага. Імператор дістає накази від неба, урядовці від імператора. Коли володар любить свій нарід, як батько дитину, коли відноситься до нього широко й з повагою, то й нарід любить свого володаря, є йому відданий та слухняний».

Володар (правитель) повинний бути зразком для народу, бо «очі всіх дивляться на Вас і ви служите зразком для загальної поведінки».

Та ідеальне управління державою може бути лише тоді, коли буде ідеальний володар, правитель, а такий може бути тільки завдяки моральному удосконаленню в душі принципів, про яких уже була мова. Це ясно слідує тако-ж із такого речення про старих імператорів: «бажаючи знайти суть правди й закону, вони (князі), в першу чергу дбали про добре управління державою, бажаючи добре управляти державою, старалися зпочатку про ідеальний устрій в своїх родинах; бажаючи-ж ідеально постановити родинне життя, зпочатку дбали про своє власне удосконалення; бажаючи власного удосконалення турбувалися перш над усе про прямоту своєї душі, як і про схоронення чистоти своїх намірів; бажаючи схоронити чистоту своїх намірів, старалися зпочатку скласти собі належне поняття про правдиво-моральне; скласти ж поняття про правдиво моральне означає пізнати в основі принципи чинів».

Крім цього добре управління державою обумовлюється добрим вибором службовців згідно з вимогами загальної користі. Для цього володар (правитель) повинний керуватися приписами повинності, що являються наслідками гуманності, любови до людей. Ця гуманність правдива тільки тоді, коли володар буде справді прислухатися до голосу народу. Без згоди, гуманності, щирости та справедливости управління державою не може бути назване правильним. «Коли нарід з радістю зустрічає розпорядження правительства — це зветься згодою; коли вищі й нижчі люблять один одного — це є гуманність, любов до народу; коли нарід одержує те, що йому потрібне, хоч сам того не просить, це зветься ширістю; коли причину свого нещастя нарід не вважає злу погоду та малородючість ґрунту — це зветься справедливістю».

Урядовці, виконуючи свої обов'язки, повинні бути совісні, гуманні, та морально мужні. «Не буває так, щоб гуманний кидав своїх батьків, не буває й так, щоб людина проникнена почуттям обов'язку, відсувала в тінь свого володаря (князя)».

Урядовцеві потрібна мужність, щоб він міг побуджувати володаря (правителя) до зроблення тяжких героїчних вчинків.

Але як урядовці, так і сам володар (правитель), повинні додержуватися закону, бо «коли володар забув принципи справедливості в своїй діяльності, його підлегли не мають законів, яких вони повинні додержуватися при виконанні своїх обов'язків.Тоді при дворі не буде довір'я, до принципу справедливості, а між урядовцями не буде довір'я до декретів. Вищі будуть порушувати обов'язки, нижчі розпорядження. Схоронення держави при цих умовах то буде лише щасливий випадок».

Гуманність, як уже говорилося — основа управління, вона повинна просякнути кожний рух, кожний чин правителя, урядовця, звичайного громадянина.

В єднанні народа з правителем, в доброзичливості до нього, яко результату гуманного управління — основа й оборони держави. «Нарід поділяється не границями з мурами на них, держава міцна не природніми перепонами, як гори чи ріки, всесвіт примусить боїтися не якісь озброєння, — ні. Той, хто засвоїв собі гуманний принцип, має багато помішників; хто ж той принцип стратив — має їх замало».

В управлінні державою не приходиться стремити до рівності, бо це не природне. Поділ має бути, бо «поділ річей по їх якостям є їх природня властивість». Те-ж і між людьми. «Одні працюють розумом, інші м'язами. Ті, що працюють розумом керують людьми, що працюють м'язами тільки». Такого рода поділ не страшний, коли володар засвоїв гуманне управління та провадить його на ділі, бо тоді «наслідуючи приклад свого володаря, нарід призвичаїться управляти сам собою, він годуватиме правителя й тим забезпечить своє власне існування; служачи правителеві,нарід тим самим буде служити самому собі».

Які наслідки можуть мати примінення цих принципів не тільки до свого народу, але й для других? — Величезні.

Коли володар буде додержуватися принципів Ванг-Дао, тоді «це приведе до того, що всі службовці (всього світу), захотять бути при дворі, всі хлібороби світу захотять орати на ваших нивах; всі купці торгувати на ваших ринках, мандрівники — мандрувати по ваших дорогах, незадоволені своїми володарями побажають іти до вас зі скаргами. Коли ж так, станеться, хто буде в стані вам противитися!»

Ванг-Дао іде до світу без війни, без зброї. «Зброя — це мудрість великих учителів, щит — гуманність, барикади — любов, броня — етикет, щем — справедливість».

Ванг-Дао,говорить бувши прем'єр міністр Маньчжу-Ті-Куо пан Чжен Сяо Сюй, це «бальзам, який врятує народи від смерти, він може знищити зло війни, а,керуючи народами, виведе їх на дорогу щастя та добробуту».

Ванг-Дао — це, на нашу думку, непереможна віра в ліпше в душі людини, віра в можливість устроїти рай на землі, перетворити людство згідно з природніми законами так, що з землі зникне несправедливість, зло, неправда.

Ось під впливом таких ідей живе українська еміграція в Маньчжу-Ті-Куо. Як же вона на них реагує, як трактують ці ідеї самі українці та особливо їх «брати»?.... Про це іншим разом.

Гнат Олійник

ДОПОМОГОВА ТА ГУМАНІТАРНА ДІЯЛЬНІСТЬ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ У ПОЛЬЩІ

(лист з Варшави)

Фінансове справоздання Головної Управи Українського Центрального Комітету у Польщі, представлене на останній сесії Ради УЦК, дає нам вичерпуючий матеріал, щоби приглянутися і до допомогової та гуманітарної діяльності, яку серед українського еміграції у Польщі провадить Головна Управа УЦК.

Умови, в яких перебувала українська еміграція, не завжди і не всюди сприяли тому, щоби поодинокі її осередки на протязі цих довгих літ перебування на вигнанні громадили на місцях матеріальні цінності, які стали б їм в допомозі в часах сучасної економічної кризи. Такі організації, як «каси взаємодопомоги», як «кредитові кооперативи» та ин., які до сьогодні могли б зібрати вже не малі оборотові капітали, такі підприємства, як різного роду майстерні, кооперативи споживачі і ин., які, повставши, на початках нашої еміграції, сьогодні вже могли б уявляти собою поважні економічні одиниці, — не прищепилися в нашому еміграційному житті.

Причини були різні.

Українська еміграція не передбачала що так довгий час їй доведеться перебувати на чужині, а тому й на заснування організацій економічного характеру, а тим більше організацій характеру асекураційного не звертала уваги. Організації економічного характеру не були в моді ще й тому, що головна увага української еміграції була скерована в инший бік, в бік продовження незакінченої боротьби, в якій зброєю стала преса, слово, міцна організація, пропаганда, творення духових цінностей.

В цих обставинах на Головну Управу УЦК припадала роль бути не лише керівничим і організаційним чинником, але й в міру можливости чинником допомагаючим фінансово в праці еміграційних осередків на місцях.

Фонди Головної Управи УЦК, назви яких рік річно фігурують в її грошевих справозданнях, це довгий перелік потреб української еміграції, потреб які в міру можливостей нею задовольняються.

На протязі часу від 1. 4. 1935 р. до 31. 3. 1936 р. Головна Управа УЦК, напр., видала: на допомоги українських емігрантів і організацій 20.810 зол. на допомоги на культурно-освітні потреби української еміграції 6.176 зол. на позики українським емігрантам 2.080 зол. і т. д.

Серед допомог українським емігрантам і організаціям зустрічаємо такі як допомоги на харчування, на лікування, на подорожі до місця праці, на організаційні потреби Відділів, на відживлення дітей і ин. Серед допомог на культурно-освітні потреби фігурують: закуп книжок для світлиць і бібліотек, урядження академії, утримання шкіл, видання бюлетню «За Незалежність» та ин.

Ці-й з'їзд представників української еміграції у Польщі в багатьох своїх постановках та побажаннях звернув належну увагу і на моменти економічного характеру. Українські осередки на місцях закликалися, напр., до праці над економічною самовистарчалністю. Цілу еміграцію закликалися до творення господарських одиниць, які могли б дати матеріальні користі і спричинилися б до збільшення матеріальних засобів на задоволення еміграційних потреб.

Цей заклик не залишився без відповіді. В багатьох осередках заснувано «залізні фонди», позичкові каси і т. д. Головна Управа УЦК закупила землю і організувала яринний город в Каліші та заарендувала досить великий майдок в Кривіці для організації плантації ліщиничих рослин. На організацію і біжучі потреби плантації в справоздавчому періоді видано 23.538 зол.

Працею фінансової і гуманітарної секції Головної Управи УЦК керує полк. М. Садовський.

ПІД ПРАПОРОМ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

(З нагоди 10-ти-літнього існування Комітету імени Симона Петлюри в Румунії)

II

Діяльність Комітету.

Справоздавчу доповідь про діяльність Комітету імени Симона Петлюри в Румунії за час від 26 травня 1926 року до 25-го грудня 1936 року робить Голова Комітету Дмитро Геродот.

Склався Комітет по вшануванню пам'яті Симона Петлюри 26-го травня 1926 року. До складу його увійшли представники всіх українських еміграційних організацій та установ, що в той час активно працювали в столиці Румунії, а саме: представники Дипломатичної Місії УНР, Громадсько-Допомогового Комітету Української Еміграції в Румунії, Українського Союзу Жінок-Емігранток, Філії Українського Товариства Прихильників Ліги Націй і Першого Українського Ощадно-Позичкового Товариства «Згода».

Остаточне уконстатування Комітету відбулося 14-го вересня 1926-го року, під час чергової 4-ої конференції Української Еміграції в Румунії.

В цей Комітет були обрані такі особи: почесним головою Комітету: професор К. Мацієвич, головою Комітету: Дмитро Геродот.

Решта обраних членів Комітету розподілила між собою обов'язки в такий спосіб: юрист-консульт Комітету — д-р Д. Маєр-Михальський, генеральним секретарем — полковник Гнат Прохоровський. Секретарем — Катерина Долинюк. Головою Секції по Будові Українського Народного Дому імени Симона Петлюри в Румунії — сотник О. Долинюк. Членами: д-р В. Трепке — полковник М. Пилипенко, Г. Олександрів (нині покійний), М. Гетьман, П. Горбунів, І. Дробіт, Н. Трепке та Антоніна Івашина-Геродот. Запасовими членами: О. Піка та П. Семенко.

Крім того до складу Комітету входили Голови Українських еміграційних Громад.

Грошеве діловодство Комітет просив узяти на себе п. Дмитра Геродота.

В ревізійну Комісію були обрані: Ілько Гаврилюк, Микола Довгий та Йосип Митрофанів. Запасовим членом п. сотник Дмитро Ігнатенко.

Змін у складі Комітету, що утворився в день отримання телеграми про трагічну смерть вождя державної України Симона Петлюри — Конференція Української Еміграції в Румунії не зробила ніяких. Вона лише його поповнила, надавши йому той поважний характер загально-еміграційної установи, який такому Комітетові належить мати.

Перед скликанням Загальних Зборів Товариства імени Симона Петлюри в Румунії, Комітет виготовив докладне справоздання, що обіймало 20 стисло друкованих сторінок і це справоздання було широко поширене. Тому на самих зборах Голова Комітету обмежився самим стислим окресленням праці Комітету та нотування таких фактів:

1) Комітет вислав 26-го травня телеграму до Парижу про те, щоби на могилу Голови Української Держави та Головного Отамана Українських Республіканських Військ Симона Васильовича Петлюри був покладений окремий вінок від імени української еміграції в Румунії та що українська еміграція в Румунії приймає на себе частину видатків, зв'язаних з організацією національних похорон Симона Петлюри.

2) В той-же день були розіслані телеграми до всіх осередків більшого скупчення на терені Румунії про трагічну смерть національно-державного вождя Симона Петлюри та про організацію заупокійних літургій у неділю 30-го травня 1926-го року.

В Букарешті та в усіх осередках скупчення української еміграції заупокійні літургії відбулися в призначений день.

3) На 40 днів була оголошена національна жалоба.

4) Були вислані листи з висловами співчуття до дружини Головного Отамана та до всіх українських організацій закордоном.

5) З метою правдивого освітлення причин та мотивів убивства був організований випуск спеціальних «Бюлетенів» як для інформування українського громадянства, так і для преси в Румунії.

6) На покладення вінка та на видатки, зв'язані з організацією національних похорон, Комітет зібрав 19.817 левів і всю цю збірку — від імени української еміграції в Румунії — переслав повністю до Парижу. Вислано було навіть більше грошей — 24.118 левів.

Крім видатків на вінок та на урядження похорон гроші призначилися тако-ж і на підготовку і ведення справ, зв'язаних з процесом над убійником Симона Петлюри.

На справи, зв'язані з процесом Комітет, крім тих грошей, які він переслав до Парижу тако-ж витратив — 19.366 левів.

7) На прохання судової Комісії й за дозволом голови Дипломатичної Місії УНР у Румунії, Комітет проглянув пресові архиви місії і переслав до Комісії всі ті матеріяли, які надавалися до використання, як під час процесу, так і в пресі.

8) Тоді-ж до Парижу було вислано 52 примірника різних газет з терену Румунії (на різних мовах) з відгуками на убивство Симона Петлюри.

9) Одночасно було вислано 54 примірники таких-же газет до відділу Комісії по підготовці до процесу, який організувався в Празі.

10) Заходами Комітету були поладжені всі формальності у французькому, угорському, австрійському та швейцарському консулятах, зв'язані з отриманням віз для двох свідків з Румунії, а саме для п. генерала С. Дельвіга та п. д-ра Л. Когута.

11) Під час процесу був організований випуск пресових інформаційних «Бюлетенів» на трьох мовах — на українській, румунській і російській. Бюлетеннями в румунській та російській мовах обслуговувалися 48 газет. Бюлетені в українській мові посилалися по 46 адресах різних українських організацій, громад та поодиноких осіб, як на терені Румунії, так і по-за її межами.

Редакціям газет та поважнішим політичним діячам були розіслані портрети Симона Петлюри, а тако-ж багато різних видань у закордонних мовах про Україну, а саме: 220 книжок, 76 примірників журналів, 44 примірники портрету української соціал-демократичної робітничої партії і 470 примірників «Бюлетенів».

12) Перед початком процесу Комітет розіслав листи з дорученням набувати по 2 примірники всіх тих видань, в яких будуть друкуватися чи то статті про Україну, чи то справоздання й коментарі до процесу над убійником Симона Петлюри, які мали би зберігатися, як цінний історичний матеріял, що стосується однієї з великих трагедій України та її державного вождя Симона Петлюри.

Всі зібрані видання були згодом переслані до Бібліотеки-Музею імени Симона Петлюри в Парижі.

13) Комітет набув фільм, що зафіксував «Похорон Головного Отамана Симона Петлюри», видавши на цю справу 7.615 л. 50 б.

14) Комітет видав допомогу газеті «Українське Життя», що почала свій вихід у зв'язку з убивством Симона Петлюри, в розмірі 2.500 л.

15) З відкриттям Бібліотеки-Музею імени Симона Петлюри в Парижі, Комітет дбав про забезпечення цієї Бібліотеки-Музею матеріяльними засобами, переводячи з цією метою відповідні збірки. Загалом Комітет зібрав для цієї мети 21.475 левів і крім того асигнував із засобів Комітету 2.000 левів. Зібрані гроші переслані до Парижу.

Крім того Комітет прикладав усіх зусиль до збогачення Бібліотеки-Музею різними друками (газетами з відомостями та поважнішими статтями про Україну, книжками, світлинами, совітськими виданнями з кари-

катурами на українських національних провідників та зі статтями, скерованими проти того-ж проводу, відозвами та журналами, що в різні часи поширювалися російськими антибольшевицькими організаціями на терені совітської України, жалібними запрошеннями, оповістками та ин.).

16) Комітет набув у Південній Славії старовинну мапу України і переслав її до Бібліотеки-Музею у Парижі.

17) Комітет дбав про те, щоби в кожному річницю смерти Симона Петлюри — в його пам'яті улаштувалися по всіх більших українських осередках у Румунії парастаси та академії. В Букарешті було організовано 5 парастасів та 11 академії і одна мандрівка на могилу українського воляка для зложення на ній вінця з живих квітів.

18) З метою популяризації ідей української визвольної боротьби, Комітет набував відповідну, переважно закордонну літературу і поширював її серед чужинців, головним чином серед журналістів та поважніших політичних діячів. Поширювалися видання у французькій, англійській, німецькій, румунській та польській мовах. Загалом було поширено книжок, журналів і «Бюлетенів» понад 3000 примірників. В тому числі були поширені «Меморандум про українську справу», виданий у 1920-му році українською Дипломатичною Місією в Румунії та меморандум, поданий урядом УНР з нагоди різних міжнародних конференцій, а саме: «Світова економічна конференція в Лондоні та Україна» і «Кандидатура совітського союзу до Ліги Націй та Україна».

19) Коли в Громадсько-Допомоговому Комітеті української еміграції в Румунії бракувало засобів на упорядкування документів та на акцію допомоги Українській еміграції, Комітет уділив йому позичку в розмірі 9.000 леїв. Позичкою цією Громадсько-Допомоговий Комітет користався протягом 5-ти років. У 1933-му році вона була згашена.

20) Комітет дбав про систематичне підтримування таких установ загально-національного значіння, як Музей Визвольної Боротьби України (в Празі), переславши йому коло 55.000 леїв та Товариства Прихильників Української Господарської Академії і Технічно-Господарського Інституту, переславши їм понад 31.000 леїв.

21) З нагоди відзначення 15-ої річниці перебування української еміграції на чужині Комітет перевів грошеву збірку серед нашої еміграції у Румунії на такі 10 національно-громадських цілей:

- 1) Для Міжорганізаційного Комітету Української Еміграції в Румунії, по Скликанню Українського Національного Конгресу.
- 2) Для допомоги емігрантам та інвалідам визвольної боротьби, або їхнім родинам.
- 3) Для Фонду Українських Дітей при Українському Союзі Жінок-Емігранток у Румунії.
- 4) Для Музею Визвольної Боротьби в Празі.
- 5) Для Української Головної Еміграційної Ради.
- 6) Для Пресового Фонду при Комітеті імени Симона Петлюри в Румунії.
- 7) Для справ, зв'язаних з діяльністю Громадсько-Допомогового Комітету Української Еміграції в Румунії.
- 8) Для Бібліотеки-Музею імени Симона Петлюри в Парижі.
- 9) Для будови Народнього Дому імени Симона Петлюри в Букарешті та.

10) Для Української Господарської Академії в Чехословацькій Республіці.

22) Одною з поважних форм вшанування пам'яті Симона Петлюри мала-б бути будова Українського Народнього Дому його імени в Букарешті. Комітет приступив до реалізування цієї думки, розпочавши для цього грошову збірку. Скромний початок уже зроблено. Зібрано понад дві тисячі леїв і надходять зголошення на занесення у книгу фундаторів цього Народнього Дому. В цю книгу записується кожний жертводавець, що одноразово, або будь-якими ратами внесе 1.000 леїв.

Щоби надати більший авторитет збірковій акції та щоби вона мала характер загального національного здвигу, Комітет пропонує прийняти рішення про організацію для цієї мети спеціальної Комісії, в яку були-би запрошені представники від усіх українських організацій.

Переходячи до окреслення майбутньої праці Комітету імени Симона Петлюри, Голова його Дмитро Геродот каже:

«Першим і найголовнішим завданням Комітету буде підтримувати культ пошани до лицарів української визвольної боротьби, а в першу чергу до самої яскравой постаті серед цих лицарів — до Симона Петлюри.

Виходячи з тої засади, що найвідповіднішою формою вшанування героїв України буде виконання їхніх заповітів, Комітет буде звертати особливу увагу на ту зброю, яка єсть доступною для всіх вільних громадян у всіх вільних країнах світу: на пресу.

Він буде сприяти плеканню лицарського духу в соборній українській нації, відданості ідеї української державности в безмежній жертвенности для добра і волі України.

Він буде сприяти єднанню найвольовішого і найактивнішого елемента в українській нації, дбаючи в той-же час, щоби цей елемент був з погляду національного — крицевим, а з погляду морального — бездоганним.

Він плекатиме в лавах Товариства імени Симона Петлюри почуття братерської єдности та національної солідарности, дисципліни і підпорядкованности своєму прововоді та найсуворіших вимог кожного з членів товариства в першу чергу до самого себе. Кожний має оглядатися не за те, що роблять другі, а перевіряти те, що він робить сам та ~~чи~~ він зробив протягом останнього часу для української справи і чи все зробив з того, що міг і мав зробити.

Гаслом Товариства єсть: **в с е д л я У к р а ї н и .**

Комітет, як і до цього часу, буде всімірно допомагати Бібліотеці-Музею імени Симона Петлюри в Парижі.

Комітет допомагатиме культурним установам загально-національного значіння, як Музей Визвольної Боротьби України (в Празі), Український Технічно-Господарський Інститут та ин.

Комітет зверне особливу увагу на реалізування думки про будову Українського Народнього Дому імени Симона Петлюри в Румунії.

Комітет сприятиме всякому почину, чи організаціям, праця яких скерована на опікування всяків бувшої Української Національної Армії, чи на поліпшення добробуту і на об'єднання українських активних сил.

Комітет подбає про організацію взаємної допомоги членам Товариства імени Симона Петлюри».

Д. Недоля

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з рїжних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

З МІЖНАРОДНЬОГО ЖИТТЯ

— Англійське озброєння .

Найважливішою подією за останніх днів стало рішення англійської влади, підтримане англійським парламентом та загальною імперською opinією, збільшити британську військову могутність та удосконалити національне озброєння. Це рішення в самій Англії перейшло в діловий спосіб, тихо, спокійно, без жадного галасу, — навіть, з боку соціалістичної опозиції, але за те в світових політичних колах воно викликало велике зворушення й дало привід до ріжноманітних здогадів про сучасну й майбутню британську міжнародню політику та про її зміну.

Правду кажучи, причини для того зворушення, і то в світовому масштабі, єсть. По-перше, це величина грошових сум, що їх англійці мають на протязі п'яти літ витратити на своє озброєння. Суми ті майже астрономичного порядку, бо британським міністром фінансів обчислені в 1.500 мільйонів фунтів стерлінгів, тоб-то в перекладі скажیم на французькі франки щось біля 160 мільярдів. І до того міністр той додав, що ця сума обчислена приблизно, а що фактично, крім неї, треба буде витратити може ще два-три десятки мільярдів, рахуючи на франки. Ще подробиці, — більшість обчислених кредитів має бути вжито за перші два роки з означених п'яти, а значна їх частина вже й зразу була витрачена.

Такими сумами за часів миру ні одна держава в світі, за винятком хіба лише Сполучених Штатів Північної Америки, — не може зараз кидати на справу озброєння. Не робила цього досі й Англія. Цілком тому зрозуміло, що це факт спричинився до світового роздуму й занепокоєних запитів: для якої мети та проти кого Англія, якій ніби-то ніхто й ніщо ніде не загрожує, стала в такий колосальний спосіб озброюватися.

Відповіді на це дає преса всіх заінтересованих і незаінтересованих країн, і вони де-що виясняють з цілого становища. Вважемо на де-які з них.

Одні з перших реагували Сполучені Штати. В їх реакції нічого неспокійного немає, бо всі там абсолютно певні того, що ніколи і ні з якого приводу між Америкою та Англією збройного конфлікту не буде. Американська реакція має риси більше престижного характеру, а саме — там думають про те, що згідно з Вашингтонським договором, вони мають право мати рівну з Англією флоту, а тому й розважають, чи наподоблювати їм зараз Англію й збільшити свою морську силу, чи може тим часом й почекати? Як здається, американці поки-що своєї флоти збільшувати не будуть, бо мають її досталь, а почекають, поки навздогін з Англією піде в цій справі ще хтось інший.

Здержливо реагували на англійську подію і в Японії. Японія має не заховану волю силою флоти своєї вирівнятися і Англії, і Сполученим Штатам. І коли б Штати збільшили свою силу, збільшили напевно й вони. Але до Англії в японців інше ставлення, їм, сучасним гегемонам на Далекому Сході Азії, явна річ, збільшення англійської флоти не дуже то до серця. Але здоганяти Англію вони, мабуть таки, не будуть, бо по-перше історично звикли до того, що Англія сильніша за них, а по-друге, їх інтереси відповідно мало, — принаймні на сьогодні і на більший час, — перехрещуються з англійськими, і з Британією жадної причини до збройного конфлікту вони не мають, не передбачають його і воліють з нею приятелювати, а не сперечатися.

Інший трохи характер має європейська реакція на англійський жест. Опінія близької англійської сусідки й політичної приятельки — Франції радісно вітає британське озброєння. Але до тієї радості вточений неначебно якийсь майже не помітний, а все таки холодок, якась сторожка розважність. Бо ж, з одного боку, Англія — друг і союзник, який так недавно зробив офіційну й урочисту заяву про те, що буде боронити кордони Франції від кожного незпровокованого нападу. Збільшені англій-

ськи флота і авіація при авіації французькій та при її сухоподільній армії, — це майже абсолютна гарантія французької безпечности. Але, крім нордонів, Франція в Європі має ще й свою політику, а Англія свого часу була сказала, а тепер хоч не повторила, але й не спростувала, що вона боронитиме французькі кордони, та не боронитиме її політику. Чи так вже й надалі буде?

Не холодок, а впрост холод і навіть обурення викликало англійське озброєння в Італії. Там, як здається, гадали, що недавнє англо-італійське джентельменське погодження цілком заспокоїло Британію, і що в його межах Італія може собі тихо і любо ставити могутні заклади майбутньої колоніальної імперії своєї в східній Африці обіч Єгипту й Судану та на Червоному морі взагалі. Може гадали ще, що й те погодження склала Англія тому, бо застаріла, бо стала боятися міряться силами з молодого, динамічною, як тепер люблять говорити, Італією. А вийшло так, що Англія одним рухом так мовити, омолодилася і стала такою сильною, що Італії годі і думати коли-небудь нагнати її. Розчаровання гірке, і Італійцям єсть над чим роздуматися.

Зовсім по особому зустрінуто англійська подія в Германії. Там вітають британське озброєння в такий спосіб, начеб-то воно зовсім не було для німців якоюсь несподіванкою. Вітають, бо воно фактично немов би йде в лініях германської політики. По-перше, воно вказує на те, що Англія зневірилася в методах колективної безпечности та в якій будь можливість для Ліги Націй боронити себе і своїх членів. По-друге, англійське озброєння ставить хреста на всіх спробах воскресити завмерлу Лігійну конференцію про обезброєння і тим самим остаточно стирає договірне закладтя на озброєнні німецькому. А по-третє, англійська подія впрост вигідна німцям тому, що збільшена англійська флота дає їм легальне право збільшити і свою, бо, як відомо, німці виговорили собі право мати флоту овяло в 35 відсотків флоти англійської. Які інші висновки зроблять німці з англійського озброєння, ще не видно, бо з цієї сторони германська преса дуже здержлива.

Обізвався на англійське озброєння й ССРСР, тоб-то його преса. Ця преса за останні часи взагалі дуже Англією не задоволена, бо їй здається, що британська дипломатія, де може, потай і за кулісами, працює над тим, аби в той чи инший спосіб елімінувати європейські впливи совітів. Це вона ніби-то вговорює Францію й Чехословаччину, аби вони одмовилися од своїх пактів з ССРСР, вона агітує в Туреччині проти большевиків, вона-ж не дозволила совітам прийняти участь в морському контролі над іспанськими берегами, і з рештою вона своїм озброєнням дає німцям право збільшити й свою флоту, стати в Балтійському морі безперечними гегемонами й замкнути совітську флоту в Маркизовій Калюжі, що між Ленінградом та Кронштадтом. Що в тому єсть правди, не знати, але треба завжди все таки пам'ятати, що московські люде не так уже незасовні в дипломатичних справах, як то може здаватися по їх виявах.

До цього реагування можна було б додати багато инших поголосок, що циркулюють у пресі, особливо в епінії менших європейських держав. Але все це має вже цілком другорядне значіння. Майже всі вказані й не вказані реагування на англійське озброєння мають той неправильний аспект, що автори виявів мають на оці тільки свої інтереси, а забувають про англійські. Мабуть правильно буде про них думати те, що сказано в одній із малих газет малої держави, а саме: — Англія озброюється тому, що цього вимагають її національні інтереси, які вона може захистити так, як то вона завжди робила в історії, тоб-то своєю власною силою. А тому, що англійські інтереси широкі, як світ, то вони всім муляють, мулятиме всім і її збільшена сила і вказаний нами холодок, холод, вітання та недовір'я й запідозрення говорять лише про те, кому вигідна, а кому не вигідна буде ота нова сила британська.

Observer

З П Р Е С И

У великій вірменській газеті «Houssaber», яка є найбільшим органом політичної вірменської партії «Дашнакцутюн» і яка виходить в Каїрі в Єгипті 1 ч. з 29 січня 19137 року вміщено передову, яка цілковито присвячена дню 22 січня — Святу Державности України.

Газета ця пише:

«Можливо ні одна з поневолених імперіялістичною Москвою націй, не є такою активною у своїй визвольній боротьбі, як українська. І це цілком природне. Народ український, кількістю біля 40 мільйонів, який ще з XVII століття більше, ніж один раз повставав проти Польщі, проти Росії, і який в 1918 році врешті досяг повної незалежності, — цей народ, що має свою власну культуру і всі дані для незалежного існування, цілком зрозуміло, не муєів був терпіти у себе вдома присутність чужої сили, що стреміла б до знищення національного обличчя підвладних собі народів і перешкоджати їх вільному розвитку».

Далі газета передає, що всюду у великих центрах Європи українські патріоти, як і завжди, надзвичайно урочисто одсвяткували роковини проголошення незалежності України, на доказ незломної волі українського народу до боротьби за визволення своєї батьківщини з під чужинецької окупації.

Навівши потім історію останніх років, після революції у зв'язку з незалежністю України і її перші кроки до закріплення тої незалежності, а потім завоювання України совітськими військами, газета пише:

«Одначе цим боротьба між національною Україною і совітською Росією не закінчилася. Воєнні операції замінилися чинами тасмних вуж, що і досі в різних місцях країни розвивають свою діяльність проти большевників, а особливо серед багатоміліонової селянської маси, і плещають настрої повстання проти совітської влади».

З приємністю одмічаємо цей голос впливового вірменського органу, що підходить цілком правильно до розрішення проблеми української державности.

ХРОНІКА

З життя укр. еміграції

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

За місяць лютий Б-ка дістала пожертви від: 1) Українського Лікарського Т-ва у Львові — 25 фр., 2) Ред. «Тризуба» — 300 фр., 3) п. Гн. Гаврилка — 15 фр., 4) К. Хоменка — 20 фр., 5) Разом — 360 фр., а від початку року — 1624 фр.

Пожертви книгами з іншими друками й річачами одержано від: 1) Музичн. В-ва Торбан у Львові — 5 зошитів нот, 2) Гр. Маслюка з Шалету — 6 світлин, 3) Східнього Інституту в Неаполі — 2 кн., 4) Т-ва «Просвіта» в Аргентині — 1 кн., 5) Укр. Наукового Інституту в Варшаві — 1 кн., 6) В-ва Світ Дитини — 1 кн., 7) Св. Гординського — 1 кн., 8) В-ва Торбан — 5 зош. нот, 9) Ред. «Тризуба» — 2 кн., 10) В-ва «Українська Культура» у Львові — 2 кн., 11) Панин Маргарити Штольган (шведка) — Світлина саркофагу Карла XII, 12) Ред. газети «Нове Село» — 2 кн., Ред «Тризуба» — 1 кн., 13) Е. Онацького — 2 кн., 14) проф. Шендрика — 175 кн., 85 чч. журн. 56 відбиток, світлин то-що.

Всім жертводавцям Рада Бібліотеки складає свою щирю подяку.

— З життя Української Школи в Парижі. Заходами Батьківського Комітету учнями школи вже відбуто 3 лекції музики під керівництвом композитора п. Пономаренка. Лекції відбуваються регулярно що-неділі від 14 години на 248, rue St. Jacques, Paris 5.

— Українська Громада в Греноблі. Українська Громада в Греноблі разом з філією Т-ва відсвяткували 7 лютого с. р. 19-тиліття проголошення самостійності Української Держави, а разом з цим відбулася і жалібна академія з нагоди річниці Крут. Свята відбулися в удекорованій відповідно цьому моменті залі. Відбулися промови, реферати декламації та сольові номери. В цей день проведено було збірку по підписному листу на Музей Визвольної Боротьби України в Празі поміж присутніми. Зібрано було 64 фр. Рада Громади приносить щирю подяку всім жертводавцям.

У Польщі

— З життя Варшавського відділу УЦК. 27 лютого с. р. в помешканню Головної Управи УЦК відбулися товариські сходини членів Варшавського Відділу УЦК, програм яких заповнили шахи, бридж, танці та різні розваги.

На 7 березня б. р. визначено звичайні річні загальні збори членів Відділу. На порядку денному зборів: справоздання Управи про діяльність в минулій каденції, розгляд та затвердження плану діяльності на біжучий рік, обрання керуючих органів та ин. питання.

— З життя Українського Мистецького Гуртка «Спокій» у Варшаві. 28 лютого Управа Гуртка організувала чайний вечір, на якому відбувся реферат п. м-ра Олени Ковалевської на тему «Короткий опис французького імпресіоналізму». Після реферату відбулися дискусії.

— З життя клубу «Прометей» у Варшаві.

18 лютого б. р. в клубі «Прометей» у Варшаві відбувся реферат п. Коста Зангі на тему «Гарт духа».

25 лютого б. р. в «Прометей» виголосив реферат п. ред. В. Бончковський. Темою реферату були «Петлюрівство і пілсудськізм».

Некролог

— Оліян Опільський. 9-го лютого с. р. помер у Львові визначний український письменник Юрій Рудницький, що писав під псевдонімом Юліян Опільський. Юрій Рудницький, брат Степана, знаного українського географа, народився 8 жовтня 1884 у Тернополі і помер, як гімназійний вчитель, оставляючи по собі

теж педагогічну спадщину, а саме кілька підручників до німецької мови та журнал «Українська Школа», якого був де-який час редактором. Найбільше знаний був покійний як Юліян Опільський, як письменник, автор історичних повістей, писаних з особ ливим підходом та з надзвичайною ерудицією і солідністю. Безумовно найкращим його твором є героїчна повість про Святослава Завойовника п. з. «Іду на вас!». Великий талант вказують теж інші його повісті як «Сумерк», «Танецьниця з Підапу», «Вовкулаки», «Поцілунок Іштари», «Тінь велетня» і ин. Крім цього де-кільки творів залишив покійний у рукописах. Незабаром появиться посмертне видання одної недрукованої повісти накладом «Діла». Д.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

— Життя й Знання. ч. 3 (114). Березень. 1937 р. Вид. Т-ва «Просвіта», ст. 65-96.

— Лікарський Вісник. Орган Лікарської Комісії Наук. Т-ва ім. Шевченка і Укр. Лікарського Т-ва у Львові. ч. 6 1 листопада 1936 р.

— Церква і нарід. ч. 4 1937 р. Крем'янець, ст. 109-148.

— Назустріч. Двотижневик. І. III. 1937 р. ч. 5 (77). Львів.

— Рідна Мова, ч. 3 (51) Жовква. Березень 1937 р. ст. 98-1544.

— Жіноча Доля. ч. 5 Березень 1937 р. Коломия, ст. 16.

— The Trident. A National Magazine for the Ukrainian Youth January-February 1937. Chicago. USA.

— Наталя Лівидька-Холодна. «Сім літер». Поезії Вид. «Варяг» Варшава 1937 р. ст. 68.

— В. Темляк. «Завдання нового покоління». Квартальник Вістника, місячника літератури, мистецтва, науки й громадського життя, ч. I. Львів 1937 р., ст. 64.

Тим, що хочуть вперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНИЧНО - ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ (УТГІ)

Дас позаочною методою кожному, хто прагне до науки й фахового знання — ЕКОНОМІЧНУ, АГРОНОМІЧНУ, ТЕХНІЧНУ, СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНУ та УКРАЇНОЗНАВЧУ ОСВІТУ.

Приймає студентів і курсантів на слідуєчі фахові відділи й курси:

1. Високошкільний економічно-кооперативний відділ (Підвідділи: кооперативний та торговельно-промисловий).
2. Висока Школа політичних наук.
3. Високі курси громадської агрономії.
4. Курси бухгалтерії.
5. Курси українознавства.
6. Курси світових мов (англійська, німецька, французька).
7. Технікум сільсько-господарської промисловости.
8. Курси з поодиноких фахових предметів:
 - 1) Пасічництва, 2) Американського промислового пасічництва, 3) Садівництва овочевого й ягідного, 4) Городництва, 5) Птахівництва, 6) Простого сільсько-господарського рахівництва, 7) Методики суспільно-агрономічної праці в царині пасічництва, 8) Консервації та технічного перероблення садовини та городини, 9) Оброблення шкіри, 10) миловарства, 11) фотографії, 12) Радіотехники.
9. Практичний курс — теорії музики.

Науки в Інституті викладають: професори Української Господарської Академії й інших високих шкіл, а тако-ж українські вчені та фахівці-практики з різних місць. Всім студентам і курсантам висилаються лекції та підручники, пристосовані для домашніх позаочних студій. Навчання провадиться індивідуально. Студії кожний відбуває під керівництвом і за допомогою професорів-фахівців відповідних наук. По закінченні — видаються фахові дипломи й свідоцтва.

Студювати можуть особи обох статей, з різних країв, молодшого й старшого віку. Попередня освітня підготовка може бути різного ступня — в залежности від вимог на відповіднім відділі чи курсах. Ціни за навчання — приступні для кожного. Докладні проспекти з програмами, студійними правилами й таксами шкільних оплат висилаються кожному безплатно на писемне жадання. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

Адреса Інституту: Ukrajinský Technicko-Hospodářský Institut, Poděbrady, Těchěsoslavaquie.

Наших читачів просимо посилатись на джерело інформацій.

Повне видання творів Тараса ШЕВЧЕНКА

Зв'язуючи свій намір з 75-літньою річницею смерті письменника, Український Науковий Інститут приступив до першого повного видання його творів та першої серії дослідів над його життям і літературною діяльністю. Видання обіймає 16 томів такого змісту:

- Т. I Передмова від видавництва. Літературна біографія Т. Г. Шевченка. Автор біографії П. Зайцев.
- Т. II Поезії до року 1843.
- Т. III » 1843 — 1847 р. р.
- Т. IV » 1847 — 1857 »
- Т. V » 1857 — 1861 »
- Т. VI Назар Стодоля. Дрібніші твори.
Томи II—VI редагує П. Зайцев.
- Т. VII Повісті: Художник. — Наймичка. — Варнак.
- Т. VIII Повісті: Книгиня. — Музика. — Нещасний. — Капітанша.
- Т. IX Повісті: Близнята. — Прогулянка.
- Т. X Журнал.
- Т. XI Листи. Редагує Л. Білецький.
- Т. XII Т. Шевченко, як малюв. (з численними репродукціями малюнків). Автор розвідки Д. Антонович.
- Т. XIII Т. Шевченко в його польських взаєминах. П. Зайцев.
- Т. XIV Т. Шевченко в чужих мовах. Переклади Шевченка на мову польську. Редагує Б. Лепкий.
- Т. XV Т. Шевченко в чужих мовах. Переклади Шевченка на інші мови. Редагує Р. Смаль-Стоцький.
- Т. XVI Бібліографія творів Т. Шевченка та праць про нього. В. Дорошенко.

Крім того, друкуються, як окремий — XXV-й — том Праць Українського Наукового Інституту, збірка монографічних розправ академіка С. Смалья-Стоцького, присвячених дослідженню творчості Шевченка (Т. Шевченко. Інтерпретації).

Творчість поета знайде всебічне освітлення в спеціально написаних для видання розвідках, а також-ж коментарях та примітках до тексту різних авторів.

До співпраці запрошені, крім означених угорі, такі особи: І. Балеї, † В. Відшов, О. Бочковський, І. Брик, Є. Вировий, Є. Гловінський, Д. Дорошенко, І. Дубицький, Ф. Колесса, А. Крижанівський, М. Кордуба, С. Людевич, Є. Маланюк, М. Рудницький, В. Сапіцький, В. Садовський, В. Сімович, М. Славінський, С. Смаль-Стоцький, Д. Чижевський, Л. Чикаленко.

Передплата надсилається згори на ціле видання або на кожний том. Передплата на окремі, вибрані з цілого видання, томи не приймається. Замовлення без внесення передплатної суми уважатимуться за неважні.

Український Науковий Інститут звертається до всіх земляків та приятелів українського народу з гарячим закликом своєю участю в передплаті на перше повне видання творів генія українського слова допомогти успішному виконанню завдання, що має задовольнити одну з істотніших потреб української нації.

Адреса Інституту: **Ukrainiski Instytut Naukowy, Służewska 7. m. 4. W a r s z a w a , P o l o g n e.**

Директор Інституту **О. Лотоцький**

Секретарь **Р. Смаль-Стоцький**

До Шевченкових Днів

123 роковини з дня народження і 76 років з дня смерті генія України.

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі (41, Rue de la Tour d'Auvergne, Paris 9) можна набути:

1. Taras Shevchenko. Le poète national de l'Ukraine.
2. Taras Schevtchenko. The national poet of Ukraine.

Обидві брошури написані відомим професором Дм. Дорошенком. Ціна по 5 фр. кожна.

Знамените слово проф. Ст. Смаль-Стоцького:

«Шевченко — співець самостійної України» Ціна 2 фр.

Олівці з словами Шевченка: «І чужому навчайтесь, свого не цурайтесь». Пофарбовані національними кольорами. Ціна 1 фр.

Не гайтеся набути!

У В А Г А

На сояшній Рів'єрі, в здоровій горяній місцевості, в околицях Cannes (А. М.) З чудовим виглядом на море і гори, — продається невеличке, але доходне куряче господарство, з добре гарантованою клієнтурою на яйця: 120 — курей-несушок; ціна з забудуваннями, дротами і т. д. по згоді, приблизно 3.500-4.000 фр. Контракт на маленьку ферму, де міститься куроводство, з хижкою на три роки передається тако-ж, а можна і без того.

Писати М. Нr. Dovgenko, Quartier de l'Etang, Mougins (А. М.)

НОВА АДРЕСА ВІДДІЛУ ОПІКУВАННЯ УКРАїнСЬКОЇ МІСІЇ В П А Р И Ж І

З 1 березня 1937 року — нова адреса Відділу Опікування Української Місії у Парижі і її Пресового Бюро: 24, rue de la Glacière, Paris 13-e.

Комунікації: Metro: Glacière та Gobelins; автобуси: U, 91, 93

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходитиме в 1937 році по-старому і за участі тих самих співробітників.

Запрошено також до співучасті нові видатні літературні сили.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1937 РІК

У Франції на рік — 60 фр., на півроку — 30 фр., на три місяці — 15 фр., на один місяць — 6 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Огр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	80 к. ч.	40 к. ч.	20 к. ч.	10 к. ч.	3 к. ч.
ПОЛЬЩА	18 зол.	10 зол.	5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	500 лейв	300 лейв	150 лейв	50 лейв	20 лейв
НІМЕЧЧИНА	12 мар.	6 мар.	3 мар.	2 мар.	0,50 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3 дол.	1,5 дол.	1 дол.	0,40 дол.	0,10 дол.
КАНАДА	3 дол.	1,5 дол.	1 дол.	0,40 дол.	0,10 дол.
БЕЛЬГІЯ	20 бельг.	10 бельг.	6 бельг.	2 бельг.	0,60 б.
БОЛГАРІЯ	200 лев	100 лев	50 лев	18 лев	5 лев
ЮГОСЛАВІЯ	100 дин.	50 дин.	25 дин.	10 дин.	2,50 дин.

У Парижі набувати в книгарні В. Новолоцького, 13 rue Bonaparte, Paris 6

Б Ю Р А

Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції

і

Товариства бувших Вояків Армії УНР у Франції

міститься : 248, rue S-t Jacques, Paris 5.
Телефон — Odéon 15-08.

Автобуси — AA, AA-bis, H, H-bis, S, W, AR, 8, 25, 86, 93.

Метро — Cluny, Odéon, Raspail, Vavin, N.-D. de Champs, Monge.

Всю кореспонденцію для Генеральної Ради і Військового Товариства належить надсилати на цю адресу.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9

Для переказів у Франції: «Le Trident» chèque postal 898.50, Paris.

Редагус : Комітет.

Адміністратор : Іл. Косенко

Le Gérant : M-me Perdrizet.